

УДК 657.347.7:338 (334)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/181-37>**Євсєєва О.О.**доктор економічних наук, професор,
Український державний університет залізничного транспорту
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2042-8277>**Підопригора І.В.**кандидат економічних наук, доцент,
Український державний університет залізничного транспорту
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9614-7530>**Ковальова Д.А.**здобувач-магістр,
Український державний університет залізничного транспорту
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5917-6818>**Ievsieieva Olga, Pidoprygora Iryna, Kovalova Daria**
Ukrainian State University of Railway Transport

ФОРМАЛІЗАЦІЯ ПОКАЗНИКІВ НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ОСНОВІ ДАНИХ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

В статті порушено актуальність питання щодо формалізованого підходу формування показників нефінансової звітності, що спонукатиме до розробки єдиних методологічних підходів у визначенні сукупності показників нефінансової звітності та, як наслідок, – до універсалізації процесу створення нефінансової звітності на основі обліково-аналітичних даних щодо діяльності підприємства. Запропонована структура нефінансового звіту підприємства та її змістовна наповненість, що і стало формалізованим підходом до формування показників нефінансової звітності. Доведено, що формалізований підхід формування показників нефінансової звітності вирішує задачу розробки єдиних методологічних підходів у визначенні сукупності її показників, дає можливість внутрішнім та зовнішнім користувачам комплексно оцінити механізм управління і взаємодії складових підсистем підприємства (в тому числі із урахуванням оцінки галузевої спрямованості за специфічними показниками галузевої сестейності), що в сукупності створює комерційну діяльність підприємства. Показана необхідність універсалізації складання нефінансової звітності, що має призвести до уніфікації цього процесу на законодавчому рівні шляхом визначення форм нефінансової звітності та їх змісту. Це в свою чергу має започаткувати методологію формування показників нефінансової звітності на основі обліково-аналітичних даних щодо діяльності підприємства, що сприятиме підвищенню рівня економічної безпеки підприємства як з точки зору ділової репутації, так і з точки зору соціальної відповідальності.

Ключові слова: підприємство, звітність, класифікація звітності, фінансова звітність, нефінансова звітність, обліково-аналітичне забезпечення, користувачі звітності, комерційна діяльність, галузева сестейність, суб'єкти господарювання, нефінансовий звіт.

FORMALIZATION OF NON-FINANCIAL REPORTING INDICATORS ON THE BASE OF THE COMPANY'S ACCOUNTING AND ANALYTICAL SECURITY DATA

Any business is based on a strategy, which determines the company's development area, and finances, which show what the company can earn during the implementation of its strategy. After the society achieves certain economic results, it keeps going, but new technologies should be introduced aimed at further improving the quality of life and economic performance. For socially responsible companies, non-financial reports are a tool to demonstrate the company's reputation in business and mission in society. Ukrainian companies are also beginning to look for sense in reporting, moving from the simple publication of indicators to conceptual issues, such as the preparation and publication of non-financial reporting, which means they are becoming socially responsible business actors. The article raises the relevance of a formalized approach to the formation of non-financial reporting indicators, which will lead to the development of unified methodological approaches in determining the set of non-financial reporting indicators and, as a result, to the universalization of the process of creating non-financial reporting based on accounting and analytical data on the company's performance. Understanding the intended purpose of non-financial reporting for the general public, enterprises face various temptations: on the one hand, showing the company's activities in a more attractive light, on the other hand, hiding certain aspects of business activity from competitors. Thus, during the formation of non-financial reporting indicators, there are fears of unscrupulous presentation of information on some sections of non-financial reporting. The publication proposed the structure and content of the company's non-financial report, which became a formalized approach to the formation of non-financial reporting indicators. It has been proven that the formalized approach to the formation of non-financial reporting indicators solves the problem of developing unified methodological approaches in determining the total indicators, enables internal and external users to comprehensively evaluate the mechanism of management and interaction of the component subsystems of the enterprise (including taking into account the assessment of sectoral orientation according to specific indicators of industry sustainability), which collectively creates the business activity of the enterprise. The need for universalization of non-financial reporting is shown, which should lead to the unification of

this process at the legislative level by defining the forms and content of non-financial reporting. This, in turn, should initiate a methodology for the formation of non-financial reporting indicators based on accounting and analytical data on the company's performance, which will contribute to increasing the level of economic security of the company from the point of view both of its business reputation and its social responsibility.

Keyword: *enterprise, reporting, reporting classification, financial reporting, non-financial reporting, accounting and analytical support, users of reporting, commercial activity, industry sustainability, economic actors, non-financial report.*

JEL classification: *M41, C81, M14*

Постановка проблеми. Оприлюднена звітність підприємства є першочерговим інформаційним джерелом для прийняття управлінських рішень усіма зацікавленими користувачами. Наразі, окрім фінансової звітності, на підставі зарубіжного досвіду, стрімкого поширення у практику вітчизняного звітування набуває нефінансова звітність, яка в більшості випадків може бути основним публічним інформаційним джерелом для прийняття виважених управлінських рішень в першу чергу сторонніми користувачами інформації. Нефінансова звітність покликана задовольнити різноманітні інформаційні потреби усіх зацікавлених користувачів такої звітності. В той же час, на відміну від фінансової звітності, існує певна прогалина щодо забезпечення всебічності інформації, що наведена в нефінансовій звітності підприємства, не сформований системний підхід щодо її складання як на рівні підприємств, так і на рівні законодавчого упровадження щодо цього питання, не встановлена структурована методологія наведення показників в ній внаслідок відсутності формалізації процедур щодо накопичення інформації по цих показниках, в більшості випадках у нефінансовій звітності також не враховуються галузеві показники діяльності підприємства, що не забезпечує об'єктивне відображення інформації щодо сестейності розвитку суб'єкта господарювання тощо.

З точки зору загальної філософії складання звітності, нефінансовий звіт є наочним відображенням високої репутації підприємства в бізнесі, що має забезпечити підвищення довіри партнерів, залучення додаткових інвестицій, а тому перед укладачами такої звітності мають бути, з одного боку, покладені задачі прояву розуміння соціальної відповідальності та наслідків відображення інформації, а з іншого боку, - мають бути встановлені певні вимоги та критерії складання самої звітності, які мають базуватись на обліково-аналітичних засадах ведення обліку на підприємстві з урахуванням галузевої належності та забезпечення економічної безпеки.

Керуючись потребою всебічності розкриття інформації у нефінансовій звітності про діяльність підприємства доступною для розуміння мовою навіть для пересічного споживача інформації, постає задача універсалізації процесу створення нефінансової звітності на основі обліково-аналітичних даних щодо діяльності підприємства за допомогою формалізованих методологічних підходів у визначенні сукупності показників нефінансової звітності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нефінансова звітність виступає основною платформою для передачі результатів сталого розвитку та впливів – позитивних чи негативних, що стає реальним підґрунтям для створення соціальних, екологічних та економічних переваг для кожного учасника бізнесу. Актуальність упровадження в аналітичну діяльність підприємства нефінансової звітності широко розкрита в

працях таких дослідників як Н.В. Ільченко, Т.М. Довга, Р.О. Костирко, М.А. Проданчук, І.А. Рядинська та ін. [1]; визначення нефінансової звітності ефективним інструментом внутрішньої та зовнішньої оцінки результатів діяльності підприємств, основою для розробки стратегічних програм та проєктів розкрито у дослідженнях таких як А. Берлі, К. Девіса, А. Керолла, Г. Мінза, Л. Престона, Г. Фітча, О. Аннаєв, Т.Т. Бочуля, Т. Горохова, А. Колот, О. Кононова, М. Озерянська, О. Сивак, Д. Трофімова та ін [2]; дослідження, спрямовані на формування рекомендацій щодо адаптації міжнародних стандартів та українського законодавства у сфері нефінансової та інтегрованої звітності підтверджуються працями таких дослідників як А. Андрющенко, М. Бурасса, В. Воробей, Н. Гуляєва, Ю. Гусаков, О. Касперович, О. Мазурик, Т. Маматова, Ю. Попов, Г. Потопальська, Є. Сірий, П. Шлендер, О. Шулуєв та ін. [3]. Проте більшість дослідників схиляються до ідеї індивідуального підходу щодо створення нефінансової звітності для конкретного підприємства в залежності від його місії й стратегічних завдань у суспільстві та обсягів соціальної відповідальності перед ним, не пов'язують інформативність нефінансової звітності із обліково-аналітичним забезпеченням та його докорінним впливом у формуванні достовірних даних, не розглядають нефінансову звітність як джерело інформації щодо напрямів аналітичної діяльності у забезпеченні економічної безпеки підприємства.

Мета статті полягає у порушенні актуальності питання щодо формалізованого підходу формування показників нефінансової звітності, що спонукатиме до розробки єдиних методологічних підходів у визначенні сукупності показників нефінансової звітності та, як наслідок, – до універсалізації процесу створення нефінансової звітності на основі обліково-аналітичних даних щодо діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу. Будь-який бізнес базується на стратегії, що визначає напрям розвитку підприємства, і фінансах, які показують, що підприємство може заробити в процесі реалізації своєї стратегії [4].

Досягаючи певних економічних результатів суспільство не зупиняється, а потребує упровадження нових технологій, направлених на подальше підвищення якості життя та економічних результатів. Саме цим і можна пояснити стрімкий розвиток упровадження процесів цифровізації та креативізації економічних процесів [5].

Складання фінансової звітності, як проміжної, так і річної, є невід'ємною частиною роботи бухгалтера. Зрозуміло, дуже важливо скласти фінансову звітність, повну чи скорочену, правильно. Однак це не самостійна мета – фінансова звітність є джерелом інформації для подальшого аналізу та прийняття грамотних управлінських рішень. Ось чому її дані повинні бути коректні, а кваліфікований бухгалтер зобов'язаний уміти аналізу-

вати фінансову звітність і надавати пояснення та рекомендації керівникові [6].

У країнах ЄС, Азії, Україні сьогодні існують директиви та регуляторні акти для великих компаній з розкриття нефінансових показників в своїх щорічних звітах [7].

Нефінансова звітність – це звіти компаній, де відображені нефінансові показники, а саме показники з корпоративної соціальної відповідальності, або ESG показники (екологічні, соціальні та управлінські). Часто ці звіти називають звітами зі сталого розвитку, або корпоративної соціальної відповідальності. Близько 78% компаній у світі готують нефінансові звіти (дослідження Інституту відповідальності інвесторів). Додатково, все більше компаній (40% на міжнародній арені) почали включати нефінансові показники в щорічні звіти [7].

Останній тренд – інтегрована звітність, за якою майбутнє, на думку експертів. Інтегрований звіт надає фінансову і нефінансову інформацію, її стратегію та досягнення, стиль управління (з економічної та соціальної точки зору), підкреслюючи зв'язок між цими аспектами в короткостроковому, середньостроковому та довгостроковому періоду [7].

У рамках гармонізації українського законодавства із європейським, у 2019 році вперше великі компанії України мали готувати звіт про управління за 2018 рік. Це втричі підвищило кількість звітів в Україні серед ТОП-100 великих компаній, але проблема в тому, що в цілому звіт про управління «спустили» на бухгалтерію – для галочки і виконання норми регулятора. Такий підхід суттєво відмінний від європейського підходу, де нефінансові звіти готуються із залученням топ-менеджерів, комунікуються ними серед співробітників та зовнішніх стейкхолдерів, більше того штрафи за неключення нефінансових показників у щорічні звіти також йдуть на топ-менеджера [7].

Для соціально відповідальних компаній нефінансові звіти – це пошук сенсу і інструмент для того, щоб [7]: продемонструвати місію компанії; показати співробітникам, в якій компанії вони працюють, інвесторам – в яку компанію вони інвестують, а партнерам – з ким вони працюють; налагодити діалог із громадськими організаціями та місцевими громадами.

Українські компанії також починають шукати сенс в звітності, переходячи від просто оприлюднення показників до концептуальних питань.

Звіт компанії – це репутація, підвищення довіри, це інвестиції, тому що інвестори готові зменшувати відсотки в тому числі і завдяки звіту. Враховуючи переваги звітності, для підготовки звіту міжнародні компанії не просто збирають статистичні показники, наприклад проведено 4 круглі столи, а показують свій вплив, для чого і чому ці столи проводились, якого результату досягли і як це впливає на стейкхолдерів [7].

Компанії мають бути готовими, що дуже скоро навіть потенційні співробітники попросять почитати її нефінансові звіти. Тому нефінансові звіти мають відповідати певним вимогам та критеріям їх складання (авторський погляд, складено за джерелом [7]: сенс звіту; відповідальність; цільова група користувачів; структурованість звіту; читабельність та ілюстративність; кейсовість; доведення впливовості на довкілля,

економіку та суспільство; корпоративна опосередкованість; PR-комунікативність; зворотність.

Отже, нефінансова звітність є інструментом соціальної відповідальності бізнесу, основна мета якої «допомогти підприємствам вимірювати, зрозуміти та повідомити стейкхолдерам про свою економічну, екологічну, соціальну та управлінську діяльність, а потім встановлювати цілі та ефективніше керувати змінами» [8].

Безперечно, створення нефінансової звітності підприємства має бути прямо пов'язано із місією й стратегічними завданнями перед суспільством та рівнем соціальної відповідальності перед ним. В більшості випадках, нефінансова звітність розглядається як креативний підхід до власної реклами діяльності підприємства та підтримки його ділової репутації, а тому, як правило, складається в довільній формі, яка є доволі зручною для нього, проте вона не завжди може забезпечити достовірність звіту та можливість його порівняння з подібними звітами інших конкурентоспроможних компаній, оскільки відомості в ній наводяться вибірково. Творчий підхід до створення нефінансової звітності може призвести до занадто як привабливої, так і непривабливої картини про статус підприємства, а відтак, – наведена інформація не відповідатиме реальному стану речей, що може ввести до оманливих висновків користувача такої інформації. Отже, постає нагальна необхідність якомога швидше пройти еволюційний процес у створенні нефінансової звітності від довільної форми до стандартизованих підходів із збереженням основоположного принципу комплексності щодо відображення інформації за основними напрямками результатів діяльності – економічні, екологічні та соціальні, – інформація по яких всебічно розкриває діяльність підприємства та дає можливість визначення його соціального рейтингу та визнання у діловій спільноті. Супутнім питанням щодо створення нефінансової звітності є спосіб візуалізації відображення інформації в ній, яка зазвичай зводиться до текстово-графічних зображень, що не завжди достовірно підтверджено обліковими даними по підприємству, але наочно дає уявлення про певну картину розвитку підприємства. Підхід складання нефінансової звітності із приблизними показниками розвитку підприємства є категорично неприпустимим, а відтак – на шляху універсалізації процесу створення нефінансової звітності має ставитись принципова вимога розкриття інформації в ній виключно на основі обліково-аналітичних даних щодо діяльності підприємства із додаванням відповідних аналітичних таблиць трендового, структурного, інтегрального, експертного та інших методів їх побудови.

Розуміючи цільове призначення нефінансової звітності для широкого загалу, у підприємства виникають різновекторні спокуси: з одного боку, – показати в привабливішому світі діяльність підприємства, з іншого боку, – приховати певні моменти комерційної діяльності від конкурентів. Таким чином, в процесі формування показників нефінансової звітності виникають загрози недоброчесного формування інформації по розділах нефінансової звітності (табл. 1).

Отже, запропонована структура нефінансового звіту підприємства та його змістовна наповненість по розділах допоможе комплексно проаналізувати

Таблиця 1

**Структурні розділи нефінансової звітності та показники за ними, аналіз внутрішніх та зовнішніх загроз
недоброчесного формування цих показників**

Нефінансова звітність		Загрози недоброчесного формування показників нефінансової звітності	
Розділ	Показники розділу	Внутрішні загрози	Зовнішні загрози
1	2	3	4
Фінансова-економічний	1. Надлишок або нестача: - власних оборотних коштів; - власних оборотних коштів і довгострокових позикових джерел формування запасів; - загальної величини основних джерел формування запасів і затрат; 2. Прибутковість 3. Ділова активність 4. Фінансова активність 5. Платоспроможність	Неефективне фінансове планування та управління ресурсами, малоефективна ринкова стратегія, помилкова цінова політика, падіння платоспроможності, втрата доходів.	Обмеження з боку держави можливостей економічного зростання, загрози сфери оподаткування.
Інтелектуальний	1. Показники чисельності робочої сили 2. Показники складу і структури кадрів 3. Показники використання робочого часу 4. Показники продуктивності праці 5. Показники використання фонду оплати праці 9. Рівень дисципліни	Звільнення провідних висококваліфікованих працівників, що призводить до ослаблення інтелектуального потенціалу. Відсутність можливості інтелектуального розвитку персоналу.	Відтік високоінтелектуальних працівників до конкурентів.
Трудовий	1. Коефіцієнт кваліфікації працівників підприємства 2. Показник винахідницької активності 3. Частка доходу підприємства від використання інтелектуальної власності	Неправильна кадрова політика підприємства, конфліктні ситуації між працівниками, невідповідність кваліфікації працівників, недостатня кваліфікація працівників, слабка організація системи управління персоналом, слабка організація системи навчання, неефективна система мотивації, плинність кадрів, відтік кваліфікованих працівників, відсутність ефективної корпоративної політики щодо розвитку трудових ресурсів	Відтік трудових ресурсів за кордон, умови мотивації у конкурентів кращі, настанова конкурентів на переманювання кваліфікованих працівників, тиск на працівників ззовні; інфляційні процеси (не можна врахувати під час розрахунку оплати праці і прогнозування її динаміки), психічний тиск на персонал підприємства за боку конкурентів.
Техніко-технологічний	1. Рівень прогресивності технологій 2. Рівень прогресивності продукції. 3. Рівень технологічного потенціалу 4. Фондоозброєність праці 5. Коефіцієнт вибуття основних засобів 6. Коефіцієнт оновлення основного капіталу 7. Коефіцієнт браку 8. Фондовіддача основних засобів 9. Матеріаломісткість 10. Коефіцієнт зношеності основних засобів 11. Рівень завантаження виробничих потужностей 12. Енергомісткість 13. Коефіцієнт інвестицій 14. Штрафи за недоброякісну продукцію	Неефективна організація виробничого процесу, порушення технологічної дисципліни, моральне старіння використовуваних технологій, неефективне управління оборотними засобами; руйнування технічного потенціалу, зменшення частки науково-технічних розробок, низький технологічний рівень виробництва.	Дії, спрямовані на підризування технологічного потенціалу підприємства, швидкий розвиток технічних засобів, висока вартість технічних засобів.
Політико-правовий	1. Питома вага договорів підприємств, за якими відкрито судові справи, у загальній кількості господарських договорів підприємства 2. Питома вага одержаних штрафних санкцій у загальній сумі зобов'язань за господарськими договорами підприємства 3. Питома вага сплачених штрафних санкцій у загальній сумі зобов'язань за господарськими договорами підприємства 4. Частка витрат на юридичне забезпечення діяльності підприємства в загальній структурі його витрат 5. Коефіцієнт якості юридичних послуг 6. Коефіцієнт юридичного менеджменту	Недостатня правова захищеність інтересів підприємства в договірній та іншій діловій документації, низька кваліфікація працівників юридичної служби відповідного суб'єкта господарювання та помилки у підборі персоналу цієї служби, порушення юридичних прав підприємства і його працівників, навмисне чи ненавмисне розголошення комерційно важливих відомостей, порушення норм патентного права.	Часті зміни уряду, нестабільність системи оподаткування, надмірні втручання держави у справи бізнесу, правопорушення з боку контролюючих і правоохоронних органів, які є корумпованими, правова невизначеність економічних відносин.

Продовження Таблиці 1

1	2	3	4
Інформаційний	1. Коефіцієнт повноти інформації 2. Коефіцієнт точності інформації 3. Коефіцієнт суперечливості інформації 4. Продуктивність інформації 5. Коефіцієнт інформаційної оснащеності 6. Коефіцієнт захищеності інформації	Витік або втрата інформаційних ресурсів, витік конфіденційної інформації та розголошення комерційної таємниці.	Промислове шпигунство або шахрайство, компрометація підприємства в очах контрагентів та громадськості.
Екологічний	1. Коефіцієнт безпечності продукції 2. Коефіцієнт «екологічного баласту» 3. Коефіцієнт раціонального використання відходів 4. Рентабельність продукції з відходів 5. Коефіцієнт забруднення середовища 6. Ступінь забруднення довкілля 7. Показник природоохоронної діяльності	Допущені помилки на стадії проєктування нових виробів (шкода для здоров'я людей), недостатність чи відсутність очисних споруд.	Природні катастрофи (повені, землетруси, смерчі, зсуви ґрунту, лавини), несприятливе зовнішнє середовище.
Силовий	1. Коефіцієнт безпеки транспорту 2. Коефіцієнт захищеності майна та персоналу	Фізичні й моральні впливи особистого спрямування (проти конкретної особистості), негативні дії, спрямовані на те, щоб завдати шкоди майну, зокрема, загрози зменшення активів підприємства і втрати ним фінансової незалежності.	Недружнє поглинання підприємства (рейдерські захоплення), негативний вплив на інформаційне середовище суб'єкта господарювання (промислове шпигунство).
Галузевий	Специфічні показники галузевої сестейності (звіт орієнтований на специфічні показники галузевої сестейності) / запропоновано та удосконалено авторами дослідження із врахуванням джерела [9]/	Незрозумілість показників оцінки за галузевими показниками розвитку широкому загалу.	Загроза відсутності даних по галузево-споріднених, але конкурентних між собою підприємствах у напрямку сестейного розвитку

Джерело: розроблено авторами самостійно із використанням джерела [10, с. 33–34, 51–53] та удосконалено за змістом ідеї джерела [9]

діяльність підприємства як внутрішнім користувачам з метою формування подальшої тактики, стратегії, оцінки рівня економічної безпеки тощо, так і зовнішнім користувачам з метою оцінки перспектив співпраці із підприємством, рівня соціальної відповідальності тощо; зорієнтує всіх споживачів інформації нефінансової звітності у специфічних показниках галузевої сестейності підприємства.

Висновки.

1. Формалізований підхід формування показників нефінансової звітності вирішує задачу розробки єдиних методологічних підходів у визначенні сукупності її показників.

2. Запропоновані розділи нефінансового звіту та показники по них дають можливість внутрішнім та зовнішнім користувачам комплексно оцінити механізм управління і взаємодії складових підсистем підпри-

ємства (в тому числі із урахуванням оцінки галузевої спрямованості за специфічними показниками галузевої сестейності), що в сукупності створює комерційну діяльність підприємства.

3. Виокремлення розділів та показників за ними у нефінансовій звітності започатковують процес універсализації у цій справі, що в подальшому має вивести процес створення нефінансової звітності до уніфікованого процесу на законодавчому рівні.

4. Встановлення положень щодо порядку визначення форм нефінансової звітності та їх змісту на нормативному рівні має започаткувати методологію формування показників нефінансової звітності на основі обліково-аналітичних даних щодо діяльності підприємства.

5. Показники нефінансової звітності додатково розкривають зміст та рівень економічної безпеки підприємства.

Список використаних джерел:

1. Кальчук А.Л. Нефінансова звітність: її сутність та класифікація. *Конференції Державного університету «Житомирська політехніка»*. URL: <https://conf.ztu.edu.ua>.
2. Тютлікова В., Кудіна О. Нефінансова звітність як інструмент впровадження соціальної відповідальності. *Репозитарій ХНЕУ ім. С. Кузнеця*. URL: <http://repository.hneu.edu.ua>.
3. Мацьків Р.Т. Нефінансова звітність – складова управління соціальною відповідальністю підприємств нафтогазового комплексу. 2015. *Ефективна економіка*. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3926>.
4. Євсєєва О.О. Фінансова та нефінансова звітність як джерело прозорості інформації оцінки сталості економіки. *Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток*: Матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 21–22 квітня 2021 р.). Харків : ХНУБА, 2021. С. 152–154.
5. Євсєєва О.О. Прикладне значення осучаснення базових положень філософії економіки в умовах цифровізації та креативізації економічних процесів. *Європейський вектор модернізації економіки: креативність, прозорість та сталий розвиток*: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 27–28 травня 2020 р.). Харків : ХНУБА, 2020. С. 65–67.
6. Євсєєва О.О. Концептуальний підхід методології підготовки звітних даних у порівняльній вигляд при розрахунку показників фінансового стану. *Економічний простір*: Збірник наукових праць. № 178. Дніпро : ПДАБА, 2022. С. 71–77. URL: <http://prostor.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1072>.

7. Навіщо бізнесу звіти зі сталого розвитку: *Економічна правда* [веб-сайт]. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2019/10/31/653160/>.

8. Гамалко О.Б. Нефінансова звітність як інструмент вимірювання соціальної діяльності вітчизняних підприємств. *Статистика України*. 2017. № 4.

9. Ievsieieva O., Zynenko K. Cybersecurity of accounting as a component of the economic security system in the context of sustainable business development. Sociocultural and managerial drivers of business development strategy implementation in Ukraine: *monograph* / under the general editorship of Doctor of Economics, Professor L.L. Kalinichenko / «Wydawnictwo IVM», 2021. P. 40–50. (292 p.).

10. Бенюк М.М. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 560 с.

References:

1. Kalchuk A.L. Nefinansova zvitnist: yii sutnist ta klasyfikatsiia [Non-financial Reporting: Essence and Classification]. *Konferentsii Derzhavnoho universytetu «Zhytomirskya politekhnika»*. URL: <https://conf.ztu.edu.ua>.

2. Tiutlikova V., Kudina O. Nefinansova zvitnist yak instrument vprovadzhennia sotsialnoi vidpovidalnosti [Non-financial Reporting as a Tool for Implementing Social Responsibility]. *Repozytarii KhNEU im.S. Kuznetsi*. URL: <http://repository.hneu.edu.ua>.

3. Matskiv R.T. (2015) Nefinansova zvitnist – skladova upravlinnia sotsialnoiu vidpovidalnistiu pidpriemstv naftohazovoho kompleksu [Non-financial Reporting – a Component of Social Responsibility Management of Oil and Gas Enterprises]. *Efektivna ekonomika*, no. 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3926>.

4. Ievsieieva O.O. (2021) Finansova ta nefinansova zvitnist yak dzherelo prozoroї informatsii otsinky stalosti ekonomiky [Financial and Non-financial Reporting as a Source of Transparent Information for Assessing the Sustainability of the Economy]. *Yevropeyskyi vektor modernizatsii ekonomiky: kreatyvni, prozorst ta stalyy rozvytok*: Proceedings of the XIII International Scientific and Practical Conference (Kharkiv, April 21–22, 2021). Kharkiv: KhNUBA, pp. 152–154.

5. Ievsieieva O.O. (2020) Prykladne znachennia osuchasnennia bazovykh polozhen filosofii ekonomiky v umovakh tsyfrovizatsii ta kreatyvizatsii ekonomichnykh protsesiv [The Applied Importance of Modernizing the Basic Provisions of the Philosophy of Economics in the Conditions of Digitalization and Creativization of Economic Processes]. *Yevropeyskyi vektor modernizatsii ekonomiky: kreatyvni, prozorst ta stalyy rozvytok*: Proceedings of the XII International Scientific and Practical Conference (Kharkiv, May 27–28, 2020). Kharkiv: KhNUBA, pp. 65–67.

6. Ievsieieva O.O. (2022) Kontseptualnyi pidkhid metodolohii pidhotovky zvitnykh danykh u porivnialnyi vyhlid pry rozrakhunku pokaznykiv finansovoho stanu [The Conceptual Approach to the Methodology of Preparation of Reporting Data in a Comparative Form to Calculate Indicators of Financial Condition]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 178, pp. 71–77. URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1072>.

7. Navishcho biznesu zvity zi staloho rozvytku? [Why does business need sustainability reports?]. *Ekonomichna pravda* [web-site]. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2019/10/31/653160/>.

8. Hamalko O.B. (2017) Nefinansova zvitnist yak instrument vymirivannia sotsialnoi diialnosti vitchyznianskykh pidpriemstv [Non-financial Reporting as a Tool for Measuring the Social Activity of Domestic Enterprises]. *Statystyka Ukrainy*, no. 4.

9. Ievsieieva O., Zynenko K. (2021) Cybersecurity of accounting as a component of the economic security system in the context of sustainable business development. / O.Ievsieieva, K.Zynenko // Sociocultural and managerial drivers of business development strategy implementation in Ukraine: *monograph* / under the general editorship of Doctor of Economics, Professor L.L. Kalinichenko. “Wydawnictwo IVM”, pp. 40–50.

10. Benko M.M. (2021) Oblikovo-analitychne zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Accounting and Analytical Support of Economic Security of the Enterprise]. Kyiv: Lira-K, 560 p.